

Očkovanie pre dojčatá

do veku jedného roka

immunisation
the safest way to protect your child

Obsahuje informácie o očkovaní proti novej meningitíde B - uistite sa, že máte doma paracetamol pre dojčatá pred návštevou lekára na zaočkovanie Vášho dieťaťa v druhom mesiaci.

Úvod

Táto príručka je venovaná rodičom detí do jedného roka. Poskytuje informácie o rutinnom očkovaní, ktoré sa podáva deťom s cieľom chrániť ich pred závažnými detskými chorobami. Taktiež popisuje tieto ochorenia a vysvetľuje, prečo je potrebné deti pred nimi chrániť.

Očkovací program sa pravidelne reviduje, aby sa zabezpečilo, že deti dostanú najefektívnejšiu ochranu proti chorobám, ktorým je možné predchádzať. Táto brožúra obsahuje posledné zmeny v očkovačom programe. Jedná sa o zavedenie vakcín proti meningokokovému ochoreniu typu B (MenB vakcína) a dôležitosť podania paracetamolu po každej z prvých dvoch dávok MenB vakcíny. **Budete sa musieť uistiť, že doma máte paracetamol pre deti pred tým ako bude vašmu dieťaťu podaná prvá vakcína.** (pozrite strany 15–17) Tiež obsahuje informácie o dodatočnej ochrane proti hepatitíde B ako súčasť kombinovanej DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) vakcíny zaradenej do bežného očkovania detí narodených od augusta 2017.

“Medzi dva míľniky vo verejnej zdravotnej starostlivosti, ktoré mali najväčší vplyv na zdravie, patrí čistá voda a používanie očkovacích látok.”

Svetová zdravotnícka organizácia

Čo je očkovanie?

Očkovanie je najlepší a najbezpečnejší spôsob, ako pomôcť predchádzaniu nákazy vášho dieťaťa pred rôznymi infekčnými chorobami. Deti dostanú očkovacie látky, ktoré stimulujú telo k produkcii protilátok. Protilátky sú prirodzeným obranným systémom tela, ktoré bojujú proti infekčným chorobám. Očkovanie pomáha udržať telo pripravené k boju proti infekcii, ak sa dieťa dostane do styku s chorobou.

Prečo potrebujeme očkovanie?

Na celom svete každoročne umrie dva milióny ľudí na infekčnú chorobu. Väčšina z týchto ochorení sa v Severnom Írsku stala veľmi zriedkavá, a pravdepodobne ste o nich počuli len veľmi málo. Stali sa zriedkavé, pretože naše telo veľmi dobre prijíma očkovacie látky a očkovanie je úspešné pri zbavení sa týchto ochorení. Avšak sú stále bežné v iných častiach sveta, a so zvýšeným cestovaním do zahraničia sa môžu vrátiť späť do Severného Írska a ohroziť deti, ktoré neboli očkované.

Je dôležité, aby sme nezabudli na závažnosť týchto ochorení. Malé deti sú najviac ohrozené týmito infekciami, a preto ich treba chrániť v rannom veku. Na plné ochránenie vášho dieťaťa je potrebných niekoľko vakcín, a preto je dôležité, aby ste absolvovali celý proces. Ak vaše dieťa vynechá niektorú z týchto vakcín, môže tieto dávky dobehnúť aj v prípade, že medzi nimi prešiel dlhý čas. Požiadajte svojho obvodného lekára alebo zdravotného návštevníka, aby zariadili podanie chýbajúcej dávky. Nemusia začať s celým procesom od začiatku.

Vážnosť niektorých ochorení je pravdepodobnejšia u starších detí, a preto je dôležité, aby ste sa uistili, že dostanú posilňovacie očkovania.

Ak máte akékoľvek otázky týkajúce sa očkovania, porozprávajte sa s vaším obvodným lekárom, zdravotnou sestrou alebo zdravotným návštevníkom.

Môžete tiež navštíviť www.publichealth.hscni.net alebo www.nhs.uk/vaccinations

Vakcíny pre dojčatá

DTaP/IPV/Hib/HepB vakcína (6 v 1)

Táto vakcína chráni proti záškrtu (D), tetanu (T), čiernemu kašľu (P, pertussis), detskej obrne (Inaktivovaná polio-vakcína - IPV) a haemophilus influenzae typu b (Hib) a hepatitíde B (HepB). Dávka očkovacej látky proti detskej obrne sa teraz podáva v rovnakej injekcii, a nie orálne.

Vaše dieťa by malo dostať vakcínu DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) vo veku dvoch, troch a štyroch mesiacov.

Vaše dieťa dostane posilňovaciu dávku Hib (v kombinácii s MenC) ihneď po dovŕšení prvých narodenín a posilňovaciu dávku proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne pred začatím školskej dochádzky. Ďalšiu posilňovaciu dávku proti tetanu, záškrtu a detskej obrne dostane medzi 14. a 18. rokom.

Do akej miery je vakcína DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) účinná?

Štúdie preukázali, že vakcína DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) je vysoko účinná pri ochrane vášho dieťaťa proti týmto šiestim závažným ochoreniam. Avšak, posilňovacie dávky uvedené vyššie sú potrebné pre rozšírenie tejto ochrany počas rastu vášho dieťaťa.

Proti akým chorobám je vakcína DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) účinná?

Záškrt

Záškrt je závažné ochorenie, ktoré môže spôsobiť dýchacie problémy s rýchlym nástupom. Tento stav môže poškodiť srdce a nervový systém a v závažných prípadoch, môže mať za následok smrť. Pred zavedením vakcíny proti záškrtu sa v Severnom Írsku každoročne vyskytlo 1 500 prípadov záškrtu.

Tetanus

Tetanus je bolestivé ochorenie, ktoré postihuje svalstvo a môže spôsobiť problémy s dýchaním. Postihuje nervový systém a môže spôsobiť smrť. Tetanus spôsobujú baktérie, ktoré sa nachádzajú v pôde a v hnoji a môžu sa dostať do tela cez otvorené rezné rany alebo popáleniny. Neprenášajú sa z človeka na človeka, ale sú vždy prítomné v pôde, dokonca aj v tejto krajine.

Čierny kašeľ (pertussis)

Čierny kašeľ je ochorenie, ktoré môže spôsobiť dlhé záchvaty kašľa a dusenie, čo môže spôsobiť ťažkosti s dýchaním. Môže trvať až 10 týždňov. Toto ochorenie môže byť veľmi závažné pre malé deti a môže spôsobiť smrť deťom do jedného roku života. Pred zavedením očkovania proti čiernemu kašľu bolo v Severnom Írsku každoročne hlásených až 3 500 prípadov čierneho kašľa.

Detská obrna

Detská obrna je vírus, ktorý napáda nervový systém a môže natrvalo paralyzovať svalstvo. Obrna môže zabíjať ak postihne svaly hrudníka alebo mozgu. Pred zavedením očkovania proti detskej obrne sa v Severnom Írsku každoročne vyskytovalo 1 500 prípadom paralytickej poliomyelitídy.

Hib

Hib je infekčné ochorenie, ktoré môže spôsobiť celý rad vážnych ochorení ako je otrava krvi, zápal pľúc a meningitída. Ak sa nepristúpi k včasnej liečbe môžu všetky tieto choroby zabíjať. Hib vakcína chráni vaše dieťa len proti jednému druhu meningitídy (Hib). Nechráni proti iným typom meningitídy.

Hepatitída B

Hepatitída B je infekčné ochorenie pečene spôsobené vírusom hepatitídy B. U detí môže infekcia pretrvávajúť po mnoho rokov a niekedy môže viesť ku komplikáciám, ako je zjazvenie pečene (cirhóza), ktoré bráni pečeni správne fungovať, alebo rakovina pečene.

Hoci počet detí infikovaných vírusom hepatitídy B je v Spojenom Kráľovstve nízky, už od 80. rokov 20. storočia sa očkovanie proti hepatitíde B poskytuje dojčatám s vysokým rizikom prenosu infekcie z nakazených matiek. V roku 2017 bola vakcína proti hepatitíde B pridaná do rutinného očkovacieho programu, aby boli pred týmto vírusom chránené všetky deti.

Vakcína proti hepatitíde B chráni iba proti vírusu typu B a tri dávky budú poskytovať dlhodobú ochranu pre tieto deti bez ďalších rizikových faktorov.

Vedľajšie účinky vakcíny DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1)

Väčšina detí nebude mať žiadne vedľajšie účinky, ale každé dieťa je iné. Vaše dieťa môže mať niektoré z týchto nežiaducich účinkov, hoci sú zvyčajne mierne:

- podráždenosť do 48 hodín po podaní injekcie,
- mierna horúčka (pozrite časť Prevencia vysokej teploty po očkovaní na strane 17),
- malá hrčka v mieste injekcie. Môže to pretrvávajúť po niekoľko týždňov a potom pomaly zmizne.

Ak si myslíte, že Vaše dieťa má iné reakcie na DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1) vakcínu a máte z nich obavy, poraďte sa so svojím lekárom, zdravotnou sestrou alebo zdravotným návštevníkom.

Rodičia a opatrovatelia môžu nahlásiť podozrivé nežiaduce účinky vakcíny a liekov prostredníctvom programu Yellow Card (žltá kartička). Môžete tak urobiť online návštevou stránky www.yellowcard.gov.uk alebo zavolaním na bezplatné číslo horúcej linky programu Yellow Card na 808 100 3352 (k dispozícii od pondelka do piatku, 10:00 až 14:00 hod.).

Alergické reakcie

Veľmi zriedkavo môže vakcína spôsobiť alergické reakcie, vyrážky alebo svrbenie, ktoré postihuje niektoré alebo všetky časti tela. Ešte zriedkavejšie sa môže u detí objaviť vážna reakcia, ktorá spôsobuje ťažkosti s dýchaním a možný kolaps. Nazýva sa anafylaxia. Nedávna štúdia preukázala, že anafylaxia bola hlásená v jednom prípade na približne pol milióna očkovaní. Hoci alergické reakcie môžu byť znepokojujúce ich liečba vedie k rýchlemu a úplnému zotaveniu.

Záchvaty

Veľmi zriedka môžu deti dostať záchvat v deň alebo dva po očkovaní vakcínou DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1). Zvyčajne to súvisí s veľmi vysokou teplotou (pozrite str. 15). Ak vaše dieťa dostane záchvat, ihneď kontaktujte svojho lekára. Deti sa zvyčajne rýchlo a úplne zotavia zo záchvatu. Dojčatá môžu dostať záchvaty kedykoľvek, takže záchvat po očkovaní nemusí nevyhnutne súvisieť s vakcínou. Váš lekár rozhodne, či vaše dieťa môže dostať viac dávok očkovacej látky. Ak oneskorujete očkovanie, môžete tým zvýšiť šancu, že vaše dieťa dostane záchvat po očkovaní DTaP/IPV/Hib/HepB (6 v 1), pretože záchvaty súvisiace s vysokou teplotou sú menej časté v prvých šiestich mesiacoch života. Takže je dôležité uistiť sa že vaše dieťa dostane očkovanie v správnom veku.

Pneumokoková vakcína (PCV)

Táto vakcína poskytuje ochranu proti jednej z najčastejších príčin meningitídy, a tiež proti iným zdravotným stavom, akými sú ťažké ušné infekcie (otitis media) a zápal pľúc spôsobené najbežnejšími typmi pneumokokových baktérií. Meningitída, ušné infekcie a zápal pľúc môžu byť tiež spôsobené inými menej bežnými typmi pneumokokových baktérií, ako aj inými baktériami a vírusmi. Táto vakcína nebude chrániť proti týmto iným infekciám.

Vaše dieťa by malo dostať PCV očkovanie v druhom a štvrtom mesiaci života a hneď po prvých narodeninách.

Čo je pneumokoková infekcia?

Pneumokoková infekcia je jednou z najčastejších príčin meningitídy a spôsobuje aj ťažké ušné infekcie (otitis media), zápal pľúc a niektoré ďalšie ochorenia.

Nežiaduce účinky PCV

Z každých 10 zaočkovaných detí sa môže u jedného alebo dvoch detí vyskytnúť opuch, začervenanie alebo bolestivosť v mieste vpichu alebo mierna horúčka.

Veľmi zriedkavo môže vakcína spôsobiť alergickú reakciu (pozrite str. 6).

Rotavírusová vakcína

Táto vakcína chráni proti rotavírusu, ktorý je bežným, ale potenciálne závažným infekčným ochorením hrubého čreva.

Vaše dieťa by malo dostať rotavírusovú vakcínu vo veku dvoch a troch mesiacov.

Čo je rotavírus?

Rotavírus je častou príčinou vracania a hnačiek u dojčiat. Toto ochorenie môže byť závažné, ak je dieťa dehydrované a môže si vyžadovať hospitalizáciu. Väčšina detí dostane rotavírus do piateho roku života. Približne 1 z 5 detí potrebuje lekársku starostlivosť a každoročne asi 400 detí v Severnom Írsku skončí v nemocnici.

Ako sa šíri rotavírus?

Rotavírus sa veľmi ľahko šíri prostredníctvom priameho kontaktu s povrchmi napr. hračiek, rúk, špinavých plienok. Môže sa tiež šíriť vzduchom, kýchaním a kašľom. Umývanie rúk a udržiavanie čistých povrchov môže prispieť k zníženiu šírenia vírusu do určitej miery, ale nikdy nezastaví šírenie úplne.

Do akej miery je rotavírusová vakcína účinná?

Dôkazy preukazujú, že najlepším spôsobom ako chrániť bábätká pre nákazou rotavírusom je očkovanie. Z tohto dôvodu rotavírusová vakcína bola zavedená ako súčasť bežného očkovania detí (od júla 2013). Existujú však aj iné príčiny vracania a hnačiek proti ktorým vakcína nie je účinná.

Kedy moje dieťa dostane vakcínu?

Vaše dieťa dostane vakcínu vo veku dvoch mesiacov a znovu vo veku troch mesiacov spolu s ostatnými vakcínami.

Vaše dieťa nemôže začať dostávať vakcíny, ak má viac ako 15 týždňov ani dostať druhú dávku po 24. týždni života.

Prečo staršie deti nemôžu dostať vakcínu?

S pribúdajúcim vekom sa u niektorých detí - asi jedno z tisícich - vyskytne upchatie hrubých čriev. Toto je extrémne zriedkavé vo veku do troch mesiacov a väčšina prípadov sa vyskytuje medzi piatym mesiacom a prvým rokom života. Avšak, existuje veľmi malá pravdepodobnosť (približne dve z každých desaťtisíc očkovaných detí), že prvá dávka očkovacej látky spôsobí vznik takého upchatia čriev. S cieľom znížiť riziko tohto výskytu prvá dávka vakcíny sa nebude dávať deťom starším ako 15 týždňov.

Ako sa podáva vakcína?

Rotavírusová vakcína sa podáva vo forme malého množstva tekutiny v perorálnej striekačke, aby ju bábätká mohli ľahko prehltnúť.

Čo ak moje dieťa vyplúje alebo vyvráti vakcínu ihneď po užití?

Ak vaše dieťa vyplúje alebo vyvráti vakcínu dostane ju opäť.

Po tejto vakcíne deti už nebudú mávať nevoľnosť a hnačky?

Nie. Rotavírus nie je jedinou príčinou nevoľnosti a hnačiek u detí, takže niektoré deti môžu mávať nevoľnosť naďalej. Avšak vakcína zastaví vracanie a hnačky spôsobené rotavírusom asi u osem z desiatich detí. A čím viac detí je zaočkovaných, tým ťažšie sa bude vírus šíriť.

Nežiaduce účinky vakcíny

Používanie vakcíny je rozšírené v iných krajinách a podľa záznamov ide o bezpečnú vakcínu. Príležitostne môžu byť deti, ktoré boli zaočkované nepokojné, podráždené alebo môžu dostať miernu hnačku.

Vo veľmi zriedkavých prípadoch (asi dve z každých stotisíc očkovaných detí) môže vakcína ovplyvniť hrubé črevo dieťaťa a môže spôsobiť opuch brucha, vracanie a dieťa si môže ťahať kolená k hrudníku, akoby malo bolesti – niekedy môžu deti vylúčiť krv. V takom prípade by ste mali okamžite kontaktovať svojho lekára.

Je dôležité si uvedomiť, že riziká vyplývajúce z choroby sú oveľa horšie, než zriedkavé nežiaduce účinky vakcíny.

Môže moje dieťa dostať rotavírus z vakcíny?

Nie. Vírus vo vakcíne je oslabený, takže nespôsobuje plné vypuknutie ochorenia. Vakcína pomáha vášmu dieťaťu vybudovať si imunitu, takže neochorie nabadúce, keď príde do styku s vírusom.

Je možné, že vírus vo vakcíne prejde z dieťaťa na ľudí v tesnom kontakte cez znečistené plienky po dobu aspoň 14 dní. Avšak, očkovanie dieťaťa poskytne ochranu pred rotavírusovým ochorením týmto kontaktom, dokonca aj u tých, ktorých imunitný systém je oslabený z dôvodu zdravotného stavu alebo liečby, a preváži potenciálne riziko.

Všetci v úzkom kontakte s nedávno očkovanými deťmi by mali dodržiavať správnu osobnú hygienu (napr. umývať si ruky po výmene detských plienok).

Meningokokové ochorenie

Meningokokové baktérie spôsobujú dva veľmi vážne typy infekcií: **meningitídu** (zápal sliznice mozgu) a **septikémiu** (otravu krvi). Existuje niekoľko rôznych kmeňov baktérií meningokoka, najobvyklejší v tejto krajine je MenB. Väšmu dieťaťu bude ponúknutá vakcína MenB vo veku dvoch a štyroch mesiacov, a znovu po prvom roku života.

Už niekoľko rokov máme k dispozícii veľmi účinnú očkovaciu látku proti MenC, ktorú dobre prijímajú batolčatá a mladiství, čo nás prakticky zbavilo infekcie MenC, a preto touto vakcínou už nemusíme očkovať doččatá. Vaše dieťa dostane vakcínu proti MenC tesne po jeho alebo jej prvých narodeninách (v kombinácii s Hib). Predpokladá sa, že nová vakcína MenB môže tiež poskytnúť určitú ochranu proti infekcii MenC.

Čo je meningitída?

Meningitída je zápal sliznice v mozgu. Ten spôsobuje tlak na mozog. Meningitída môže pokročiť veľmi rýchlo, spôsobujúc závažné príznaky a môže dokonca viesť k smrti.

Čo je septikémia?

Septikémia (otrava krvi) je závažné, život ohrozujúce infekčné ochorenie, ktoré sa zhoršuje veľmi rýchlo a riziko úmrtia je vyššie v porovnaní s meningitídou.

Viac informácií o tom, na čo si dávať pozor pri meningitíde a septikémii nájdete na strane 18.

Dá sa meningitída a septikémia liečiť?

Áno, dá sa liečiť, ale tieto ochorenia prichádzajú veľmi rýchlo a aj napriek liečbe niektoré deti skončili s trvalým poškodením a niekoľko detí umrelo.

Existuje prevencia?

Áno, už asi 15 rokov úspešne vedíme program prevencie proti infekcii MenC. Teraz máme novú vakcínu, ktorá pomáha predchádzať infekciám MenB.

MenB vakcína

Táto vakcína chráni proti ochoreniu MenB, ktoré je najčastejším typom meningokového ochorenia. V posledných rokoch došlo každoročne k 50 až 100 prípadom meningokokovej infekcie v Severnom Írsku, z ktorých väčšina bola dôsledkom ochorenia typu MenB. Dojčatá a malé deti sú postihnuté najčastejšie.

Vaše dieťa by malo byť zaočkované proti MenB v druhom, štvrtom a 12. mesiaci života.

Má vakcína MenB nejaké vedľajšie účinky?

U niektorých detí sa môže prejavit':

- začervenanie, opuch alebo bolestivosť v mieste vpichu injekcie (tento účinok pomaly sám ustúpi za niekoľko dní),
- mierna podráždenosť a nechutenstvo alebo
- teplota (horúčka).

Horúčka je pomerne bežná reakcia po očkovaní proti MenB. Táto reakcia nie je znepokojujúca. Môžete pomôcť tým, že vášmu dieťaťu podáte paracetamol po očkovaní na MenB vo veku 2 a 4 mesiacov. Viac informácií nájdete na strane 14 – 17. **Pred podaním prvej vakcíny vášmu dieťaťu sa uistite, že máte doma paracetamol pre deti.**

Sú aj také deti, ktoré by nemali byť očkované?

Očkovacia látka by nemala byť podaná deťom, ktoré mali:

- potvrdenú anafylaktickú reakciu na predchádzajúcu dávku vakcíny (pozrite str. 6) alebo
- potvrdenú anafylaktickú reakciu na niektorú zložku vakcíny.

Do akej miery je MenB vakcína účinná?

Existuje veľa rôznych kmeňov MenB infekcie. Vakcína chráni proti väčšine (asi trom štvrtinám), ale nie proti všetkým kmeňom. Preto výrazne znižuje riziko, že sa vaše dieťa sa nakazí vírusom, avšak napriek tomu existuje veľmi malé riziko, že tento vírus môže dostať. A preto je dôležité, aby ste poznali príznaky a symptómy – pozrite stranu 18.

Najčastejšie otázky o očkovaní

Ako skoro po očkovaní môže ísť moje dieťa plávať?

Vaše dieťa môžete vziať plávať pred aj po očkovaní. Na rozdiel od všeobecného presvedčenia vaše dieťa nepotrebuje žiadne očkovanie pred plávaním.

Existujú iné spôsoby očkovania môjho dieťaťa?

Neexistuje iný osvedčený a účinný spôsob očkovania vášho dieťaťa. Homeopatické lieky boli skúšané ako alternatívny spôsob ochrany proti čiernemu kašľu, ale nie je účinný. Council of the Faculty of Homeopathy (registrovaná organizácia pre lekárov kvalifikovaných v homeopatii) radí rodičom, aby dávali očkovať svoje deti štandardnými vakcínami.

Nepretiaži imunitný systém môjho dieťaťa podávanie niekoľkých vakcín súčasne?

Nie. Od narodenia imunitný systém chráni bábätká pred baktériami, ktoré ich obklopujú. Bez tejto ochrany by sa deti nemohli vyrovnat' s desiatkami tisíc baktérií a vírusov, ktoré pokrývajú ich pokožku, nos, hrdlo a črevá. Táto ochrana pokračuje po celý život.

Teoreticky by dieťa mohlo účinne reagovať približne na 10 000 vakcín podaných súčasne. Takže imunitný systém dieťaťa môže ľahko zvládnuť počet vakcín bežného očkovania.

Počul(a) som, že vo vakcínach je tiomersal (ortuť), je to pravda?

Tiomersal sa už nepoužíva vo vakcínach v programe bežného očkovania detí. Nepatrné množstvo ortuti sa používalo viac ako 60 rokov s cieľom vakcínu konzervovať. Počas týchto rokov neexistoval dôkaz o tom, že by táto zložka bola škodlivá. Avšak, použitie ortuti bolo postupne vyradené v rámci súčasného celosvetového cieľa znížiť vystavenie účinkom ortuti zo zdrojov, ktorým sa dá predísť.

Moje dieťa prišlo na svet priskoro.

Kedy by mali predčasne narodené deti absolvovať prvé očkovanie?

Predčasne narodené deti môžu byť vystavené väčšiemu riziku infekcie. Mali by byť očkované v súlade s odporúčaným plánom od dvoch mesiacov po narodení, bez ohľadu na to, ako predčasne sa narodili.

Existujú nejaké dôvody, prečo by moje dieťa nemalo byť zaočkované?

Existuje veľmi málo dôvodov, prečo by deti nemali byť zaočkované. Mali by ste upozorniť zdravotného návštevníka, všeobecného lekára alebo zdravotnú sestru v týchto prípadoch:

- dieťa má veľmi vysokú teplotu alebo horúčku, vracia alebo má hnačku v deň predvolania na očkovanie
- dieťa má zlú reakciu na akékoľvek očkovanie,
- má silnú alergiu na čokoľvek,
- trpí krvácanosťou,
- má kŕče alebo záchvaty,
- je liečené na rakovinu,
- má akékoľvek ochorenie, ktoré postihuje imunitný systém (napr. leukémiu, HIV alebo AIDS),
- užíva akýkoľvek liek, ktorý ovplyvňuje imunitný systém (napr. vysoké dávky steroidov alebo liečba po transplantácii orgánov alebo rakoviny),
- má iné závažné ochorenie.

Toto vždy neznamená, že vaše dieťa nemôže byť zaočkované, ale pomáha lekárovi alebo zdravotnej sestre rozhodnúť, ktoré očkovacie látky sú pre Vaše dieťa najlepšie, a či Vám musia dať nejakú radu. Rodinná anamnéza ochorenia nie je nikdy dôvodom, prečo by Vaše dieťa nemalo byť zaočkované.

Ako môžem zabrániť vysokej teplote po očkovaní vakcínou MenB?

Niektoré deti môžu mať po očkovaní zvýšené teploty alebo horúčky (nad 37,5 °C). Toto je častejšie po očkovaní na MenB. Odporúčame, aby deti užíli tri dávky paracetamolu pre dojčatá po vakcíne MenB vo veku 2 a 4 mesiace. Podanie paracetamolu po očkovaní proti MenB zníži riziko horúčky, popudlivosti a celkovej nepohody (vrátane bolesti v mieste injekcie). Pred podaním prvej vakcíny **Vášmu dieťaťu sa uistite, že máte doma paracetamol pre deti**. Ak vaše dieťa dostane horúčku po očkovaní vo veku troch mesiacov, môžete mu tiež podať paracetamol.

Kde môžem dostať paracetamol pre dojčatá?

Paracetamol vo forme sirupu je veľmi široko dostupný v lekárňach a supermarketoch. Môžete si kúpiť vlastné značky obchodu (lacnejšie) alebo značku, ako je Calpol®. Nezáleží na tom akú značku si vyberiete, ale je dôležité, aby ste kúpili liek so správnou dávkou pre vaše dieťa.

Kedy mám dať môjmu dieťaťu paracetamol?

Prvú dávku by ste mu mali podať hneď ako sa dostanete domov, alebo čo najskôr po očkovaní proti MenB. Potom podajte druhú dávku štyri až šesť hodín po prvej a tretiu dávku štyri až šesť hodín po druhej. Nepodávajte prvú dávku pred predvolaním na očkovanie, pretože zdravotná sestra musí najprv skontrolovať, či vaše dieťa nemá príznaky existujúcej infekcie, ktoré niekedy môžu byť dôvodom odkladu podania vakcíny.

Aké množstvo mám podať?

Každá dávka obsahuje 2,5 ml. Fľaška, ktorú kúpite by mala obsahovať striekačku alebo lyžičku na odmeranie správnej dávky (pozrite nižšie).

Dávkovanie a načasovanie paracetamolového sirupu pre dojčatá (120 mg/5ml) pre použitie po očkovaní vo veku dvoch a štyroch mesiacov

Vek dieťaťa	1. dávka	2. dávka	3. dávka
2 mesiace/ 4 mesiace	2,5 ml striekačkou alebo lyžičkou (menší koniec) hneď ako je to možné po očkovaní	2,5 ml striekačkou alebo lyžičkou (menší koniec) 4–6 hodín po prvej dávke	2,5 ml striekačkou alebo lyžičkou (menší koniec) 4–6 hodín po druhej dávke

Je dôležité, aby vaše dieťa užilo tri odporúčané dávky paracetamolu po každom z prvých dvoch očkovaní MenB, čím sa zníži riziko prepuknutia horúčky.

Ak vaše dieťa vyplúje viac ako polovicu paracetamolu v priebehu niekoľko minút po užití, potom mu môžete ihneď podať rovnaké množstvo paracetamolu.

Je paracetamol bezpečný pre také malé dieťa?

Áno, paracetamol je možné bezpečne podať bábätkám vo veku dvoch mesiacov. Nedávno však odborníci* oznámili, že po užití očkovacej látky vo veku dvoch mesiacov je bezpečné podať paracetamol až po dobu 48 hodín (aspoň štyri hodiny medzi dávkami a neprekročiť štyri dávky denne).

Dôvodom je skutočnosť, že je oveľa pravdepodobnejšie, že akékoľvek mierna horúčka v tejto dobe po očkovaní bola spôsobená očkovacou látkou a nie infekciou a vďaka paracetamolu sa bude vaše dieťa cítiť lepšie. Niektoré staršie balenia paracetamolu môžu obsahovať iné odporúčania, ale novšie balenia boli aktualizované s týmto odporúčaním, ktoré by malo byť dodržiavané.

Rada odborníkov* z organizácie Joint Committee for Vaccinations and Immunisations a organizácia Committee for Human medicines.

Čo ak moje dieťa bude mať horúčky aj po užití troch dávok paracetamolu?

Niektoré deti môžu mať horúčku po očkovaní napriek užitiu paracetamolu. Ak vaše dieťa bude mať horúčku po prvých troch dávkach paracetamolu, ale inak sa cíti dobre, môžete mu naďalej dávať paracetamol až do 48 hodín po očkovaní. Medzi jednotlivými dávkami by ste mali počkať aspoň štyri hodiny a nikdy nepodať viac než štyri dávky za deň. Nikdy by ste nemali vaše dieťa prehrievať a uistiť sa, že nemá na sebe príliš veľa vrstiev oblečenia alebo prikrývok, a dávať mu dostatok tekutín.

Ak máte o svoje dieťa obavy, dôverujte svojim inštinktom a poraďte sa s vaším obvodným lekárom.

Ak má vaše dieťa naďalej horúčku 48 hodín po očkovaní, alebo sa obávate, že sa necíti dobre, mali by ste sa poradiť so svojim obvodným lekárom.

Rozpoznávanie a liečba horúčky.

Ak je tvár vášho dieťaťa na dotyk horúca a vyzerá červená alebo začervenaná, pravdepodobne má horúčku. Teplotu môžete skontrolovať teplomerom (horúčka je viac ako 37,5°C).

Horúčky sú pomerne časté u dojčiat a detí. Často ich majú pri infekciách. Občas môže horúčka viesť k záchvatu. Ten môže spôsobiť každá horúčka, bez ohľadu na to, či bola spôsobená infekciou alebo vakcínou. Takže je dôležité vedieť čo urobiť ak má vaše dieťa horúčku. Pamätajte si, že horúčka je pravdepodobnejšie spôsobená ochoreniami než vakcínami.

Ako liečiť horúčku

1. Neprehrievajte dieťa a uistite sa, že:

- nemá na sebe príliš veľa vrstiev oblečenia alebo prikryvkov,
- v miestnosti nie je príliš horúco (miestnosť by nemala byť príliš studená, len príjemne chladná - okolo 16 - 20°C).

2. Podávajte dieťaťu dostatok tekutín.

3. Podajte dieťaťu paracetamol pre deti (najlepšie bez cukru). Keď vaše dieťa dostalo vakcínu MenB v rámci očkovania vo veku dvoch a štyroch mesiacov, odporúčame, aby ste dali dieťaťu tri dávky paracetamolu v intervaloch 4 až 6 hodín (pozrite strany 14–17), aj v prípade, že nedostalo horúčku. Ak dieťa dostane horúčku po očkovaní vo veku troch mesiacov, môžete mu tiež podať paracetamol.

Pamätajte si, nikdy nepodávajte lieky s obsahom kyseliny acetylsalicylovej deťom mladším ako 16 rokov.

Okamžite kontaktujte lekára, ak vaše dieťa má:

- veľmi vysokú teplotu (39 °C alebo vyššiu),
- záchvat.

Ak vaše dieťa dostane záchvat, položte ho na bok na bezpečné miesto, pretože jeho telo sa môže triasť alebo chvieť.

Rozpoznávanie meningitídy a septikémie

Vakcína MenB, vakcína Hib a pneumokoková vakcína chráni proti rôznym typom meningitídy a septikémie (otrava krvi). Existujú aj iné druhy proti ktorým neexistujú očkovacie látky, takže je dôležité stále sledovať príznaky a symptómy.

Meningitída môže spôsobiť opuch sliznice v mozgu. Rovnaký typ baktérií môže spôsobiť aj otravu krvi (septikémia). Stav dojčat'a alebo dieťaťa s meningitídou alebo septikémiou sa môže stať vážnym v priebehu hodín. Ak sa tieto ochorenia neliečia môžu byť smrteľné. Prvotné príznaky meningitídy sú mierne a podobné prechladnutiu a chrípke, jedná sa o zvýšenú teplotu (37,5 °C a viac), podráždenosť, zvracanie a nechutenstvo. Avšak, nižšie sú uvedené niektoré dôležité príznaky, na ktoré treba dávať pozor.

U detí a dojčiat, medzi hlavné príznaky meningitídy patrí:

- prenikavý, stonavý plač
- podráždenosť, keď ho dvíhate
- vypuklá fontanela (tiež lupienok - mäkké miesto na hlave)
- ospalosť a pomalšie reakcie
- ťažko sa prebúdzajú
- slabosť a apatia alebo tuhosť s trhavými pohybmi
- nechutenstvo, zvracanie
- bledá, škvrnitá alebo modrejúca pleť
- kŕče alebo záchvaty
- horúčka

a hlavné príznaky septikémie môžu zahŕňať:

- rýchle alebo neobvyklé dýchanie
- bledá, škvrnitá alebo modrejúca pokožka
- horúčka so studenými rukami a nohami
- triaška
- zvracanie, odmietanie potravy
- červené alebo fialové škvrny, ktoré nezmiznú pod tlakom (urobte test so skleneným pohárom, ktorý je vysvetlený nižšie)
- bolesť alebo podráždenosť, bolesti svalov alebo silné bolesti končatín alebo kĺbov
- slabosť, ochabnutosť
- silná ospalosť

Ak sa sklenený pohár pevne pritlačí proti septikemickej vyrážke, vyrážka nevybledne.

Budete vyrážku môcť vidieť cez sklo. Ak sa tak stane, okamžite zavolajte lekára.

Je dôležité uvedomiť si, že nie každé dieťa bude mať všetky uvedené príznaky. Ak sa u dieťaťa prejavia niektoré z príznakov, najmä červené alebo fialové škvrny, okamžite vyhľadajte lekársku pomoc. Ak nemôžete kontaktovať svojho lekára alebo sa naďalej obávate aj po získaní rady, verte svojim inštinktom a vezmite svoje dieťa na pohotovosť do najbližšej nemocnice.

U starších detí, dospievajúcich a dospelých hlavné príznaky meningitídy môžu zahŕňať:

- stuhnutý krk (skontrolujte, či osoba dokáže pobožkať vlastné kolená alebo dotknúť sa čelom svojich kolien)
- veľmi silné bolesti hlavy (tento príznak sám o sebe nie je dôvodom pre vyhľadanie lekárskej pomoci)
- citlivosť na silné svetlá
- vracanie
- horúčka
- ospalosť, slabé reakcie alebo zmätenosť
- vyrážky
- krče alebo záchvaty

a hlavné príznaky septikémie môžu zahŕňať:

- ospalosť, slabé reakcie, neprítomnosť alebo zmätenosť (neskoré príznaky septikémie)
- silné bolesti a bolesti ramien, končatín a kĺbov
- veľmi studené ruky a nohy
- triaška
- zrýchlené dýchanie
- červené alebo fialové škvrny, ktoré nezmiznú pod tlakom (urobte test so skleneným pohárom, ktorý je vysvetlený na strane 19))
- vracanie
- horúčka
- hnačka a žalúdočné krče

Kde môžete získať viac informácií?

Organizácie Meningitis Research Foundation a Meningitis Now poskytujú informácie o meningitíde.

Volajte na 24-hodinovú bezplatnú telefónnu linku organizácie Meningitis Now na číslo 0808 80 10 388 alebo navštívte internetovú stránku www.meningitisnow.org

Volajte na 24-hodinovú bezplatnú telefónnu linku organizácie Meningitis Research Foundation na číse 080 8800 3344 alebo navštívte internetovú stránku www.meningitis.org

O poradenstvo môžete požiadať aj svojho lekára, zdravotnú sestru alebo zdravotného návštevníka.

Očkovací kalendár pre povinné očkovanie detí

Kedy očkovať	Choroby, proti ktorým vakcína chráni	Ako sa podáva
Vo veku 2 mesiacov	Záškrt, tetanus, čierny kašeľ (pertussis), detská obrna, Hib a hepatitída B (6 v 1)* Pneumokokové infekcie Rotavírusu Meningokoková infekcia B	Jedna injekcia Jedna injekcia Ústne Jedna injekcia
Vo veku 3 mesiacov	Záškrt, tetanus, čierny kašeľ, detská obrna, Hib a hepatitída B (6 v 1)* Rotavírus	Jedna injekcia Ústne
Vo veku 4 mesiacov	Záškrt, tetanus, čierny kašeľ, detská obrna, Hib a hepatitída B (6 v 1)* Pneumokoková infekcia Meningokoková infekcia B	Jedna injekcia Jedna injekcia Jedna injekcia
Hneď po prvých narodeninách	Osýpky, príušnice a ružienka Pneumokoková infekcia Hib a meningokoková infekcia C Meningokoková infekcia B	Jedna injekcia Jedna injekcia Jedna injekcia Jedna injekcia
Každý rok od 2 rokov až do P7	Chrípka	Nosový sprej alebo injekcia
3 roky a 4 mesiace	Záškrt, tetanus, čierny kašeľ a detská obrna Osýpky, mumps a ružienka	Jedna injekcia Jedna injekcia
Dievčatá vo veku 12-13 rokov	Rakovina krčka maternice spôsobená ľudským papilomavírusom typu 16 a 18 a genitálne bradavice spôsobené typom 6 a 11	Dve alebo tri injekcie v priebehu šiestich mesiacov
14 až 18 rokov	Tetanus, záškrt a detská obrna Meningokoková ACWY	Jedna injekcia Jedna injekcia

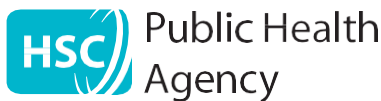
*Deti narodené pred augustom 2017 dostanú očkovaciu látku proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne a Hib.

Ak vaše dieťa vynechalo niektorú z týchto vakcín, oznámte to svojmu obvodnému lekárovi alebo zdravotnému návštevníkovi.

Ak potrebujete ďalšie informácie o očkovaní, navštívte stránku

www.publichealth.hscni.net alebo
www.nhs.uk/vaccinations

Upravený text vydala organizácia Public Health England. Reprodukcia so súhlasom.

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

